

pag. 219. examinans canonem 7. de Baptismo, fatetur inter baptizandum proponendam esse abrenuntiationem. Denique Lutherus in suo Catechismo voluit etiam pingi signum Crucis in fronte et pectore Baptizandi. Ego vero optarem aliquid horum demonstrari testimonis vel exemplis divinarum litterarum. Nam Scripturae recensent Baptismum multorum milium, Actor. II et IV. Item Eunuchi Reginae Aethiopum, Actor. VIII. S. Pauli, Act. IX. Cornelii, Act. X. Lydiæ, et custodis carceris, Act. XVI, et duodecim Asianorum, Act. XIX, sed nulla mentio fit diei Dominicæ, neque Ecclesiae, aut frequentie populi, aut impositionis nominis, aut suscepitorum et sponsionis, aut precatoris Dominicæ et Symboli Apostolici, aut etiam signi crucis: quæ omnia notaverunt etiam Centuriatores, Centur. I, lib. II, cap. 6. col. 496 et 497. non haberi in Scripturis. Neque his repugnat, quod Oratio Dominicæ sit in Scripturis, et Symbolum, saltem quoad sensum. Nam in Scriptura non habetur, ut recitent ista in Baptismo; ideo nulla precatio legitur facta in tot locis Scripturæ, ubi narrantur Baptismata supra notata. Vel igitur adversarii rejicunt omnes omnino ceremonias, et solum baptizant aspergendo aquam, et recitando verba; aut certe querant alia argumenta, quibus oppugnant ritus ab Ecclesia approbatos.

Secundo, illis objicimus testimonium veteris Ecclesiae. Omnes enim ritus, quibus nunc utimur, antiquissimi sunt, et, vel ex Apostolorum traditione manarunt, vel a sanctissimis Patribus instituti sunt, quorum auctoritas, preserum tot seculis jam confirmata, plus apud nos valere debet, quam novatorum clamores, cum ipsis nihil probare possint a nobis fieri contra sacras litteras. Hoc igitur solum prestandum erit a nobis, ut adferamus pro singulis ritibus testimonia antiquitatis. Quod ut facilius fieri possit, distribuemus ceremonias Baptismi in tres classes. Aliæ enim præcedunt Baptismum, aliæ comitantur, aliæ sequuntur.

Tertia est, abrenuntiatio Satanae, et operum eius; que sepe repetitur, tum in scrutinis, tum etiam postea paulo ante ipsum Baptismum, ac sine dubio de Apostolica traditione descendit. Nam ejus meminit Cle-

CAPUT XXV.

Cæremonie ante Baptismum, sunt duodecim.

Prima cæremonia est, quod Catechumeni, qui baptizari cupiunt, dant nomen suum, et ex eo tempore dicuntur Competentes, seu Electi, et recipiuntur ab Ecclesia, ut instruantur, et preparantur ad Baptismum. Hinc sunt duo generes Catechumenorum (ut Rabanus docet loco notato). Unum eorum, qui audiunt conciones, et volunt fieri Christiani, sed nondum perficerunt Baptismum, et ii dicuntur Auditores, seu Audientes. Alii petunt Baptismum, et dicuntur Competentes, seu Electi. Nam S. Leo epist. 4, c. 5 et 6, Electos vocat, ut etiam vocantur in ordinis Romano; sed Augustinus ordinarie Competentes vocat; sic enim ait libro de cura pro mortuis c. 42: « Pascha appropinquat, dedit nomen inter alios Competentes. » Vide etiam lib. IX Confess. c. 6. de fide, et operibus c. 6. et serm. de tempore 116. qui est ad Competentes. Eodem nomine utitur Hieronymus in epist. ad Pammachium, de erroribus Joan. Hierosolymitan. Secunda cæremonia est, scrutinium; quo nomine significatur propriæ examen, et exploratio quedam, an Competentes firmiter credant, et sincere: tamen continent hoc nomen etiam Catechismum, et Exorcismum, et omnes ceremonias, que fiunt ab eo die, quo nomen dederunt, usque ad eum diem; quo baptizantur. Fiunt autem septem scrutinia, quorum principale est tertium, et fieri solet feria quarta post Dominicam quartam Quadragesime: tunc enim fiunt feri omnes ceremoniae, de quibus mox dicemus, ut patet ex auctoribus supra citatis. Porro haec voce scrutini, non solum utuntur Ordo Romanus, Alcuinus, Amalarius, et Rabanus, sed etiam antiquiores, Augustinus libro de fide, et operibus, c. 6. et Leo in epist. 4. ad Episcopos Sicilie c. 6.

Quinta est, signum crucis in fronte, et pectore, in singulis enim scrutinis, vel a presbyteris, vel a clericis imprimitur illis signum crucis. Meminit hujus ceremonie Dionysius loco citato. Basil. lib. de Spiritu sancto c. 27, ubi ponit hanc ceremoniam inter Apostolicas tradiciones, ut etiam abrenuntiationem, et cetera, que in Baptismo fiunt. Augustinus lib. de catechizandis rubibus c. 20, alloquens Catechumenum prima die instruendum: « Crucis, inquit, signo in fronte hodie tamquam in posta signandus es. » Vide etiam in epist. 118. in Psalm. XXXVI, concione 2. tract. 3 et 36. in Joannem, et serm. 49. de Sanctis.

CAPUT XXV.

mens lib. VII constit. c. 41 et 42, et Diony- sius Areopagita de Ecclesiastica hier. c. de Baptismo. Tertull. in lib. de spectaculis c. 4, cum inquit: « Aquam ingressi, Christianam fidem in sua legis verba profitemur; renun- tiasse nos Diabolo, et pompis ejus, et Angelis ejus, ore nostro contestamus. » Similia habet in lib. de Idolatria, et in lib. de Cor- ona militis, ubi hoc potissimum argumentum probat, non debere Christianum fieri mili- tem Imperatoris Gentilis, ne cogatur defendere Daemonum templâ, quibus in Baptismo renuntiavit.

Ejusdem cæremonie aperte meminerunt Cyprianus, in lib. de duplice martyrio. Ori- genes hom. 42. in Numer. Cyrillus, Cata- chesi mystagogica I. Basilius in lib. de Spi- ritu sancto c. 41 et 27. Chrysost. hom. 24. ad populum. Ambrosius lib. I. de Sacramen- ti c. 2. et lib. 4. et 7. Hieronymus in c. 6. Amos. August. lib. I. de Symbolo Cata- chumenos c. 1. et lib. I. de peccatorum me- ritis et remiss. c. 34.

Quarta cæremonia est, fidei professio, quam saepius interrogati respondent, et pos- tea etiam in ipso die Baptismi publice pro- nunciant recitantes Symbolum. Meminit hu- jus ceremonie Clemens, et Dionysius locis citatis. Item Origenes hom. 5. in Numer. Cyprian. lib. I, epist. 42. Cyrilus Catechesi 4. Hilarius can. 45. in Mithaem. Hierony- mus in dialogo contra Luciferianos. Epi- phan. in Anchorato, et August. lib. de fide, et operibus c. 41. et lib. VIII Confess. c. 2. Ubi refert historiam Victorini baptizati, cui cum offerent presbyteri, ut si vellet, fidei Symbolum privatum recitaret; maluit ille publice ex edito loco de more fidem pronun- tiare.

Quinta est, signum crucis in fronte, et pectore, in singulis enim scrutinis, vel a presbyteris, vel a clericis imprimitur illis signum crucis. Meminit hujus ceremonie Dionysius loco citato. Basil. lib. de Spiritu sancto c. 27, ubi ponit hanc ceremoniam inter Apostolicas tradiciones, ut etiam abrenuntiationem, et cetera, que in Baptismo fiunt. Augustinus lib. de catechizandis rubibus c. 20, alloquens Catechumenum prima die instruendum: « Crucis, inquit, signo in fronte hodie tamquam in posta signandus es. » Vide etiam in epist. 118. in Psalm. XXXVI, concione 2. tract. 3 et 36. in Joannem, et serm. 49. de Sanctis.

Sexta cæremonia est, Exorcismus, id est,

adjuratio Daemonum certis precibus facta, ut recedant ab homine baptizando. Hanc præter ceteras Calvinus ridet, ut inanem et fictitiam lib. IV institut. c. 19, §. 24. Sed nos facile possumus ostendere ex libris fe- re omnium veterum Patrum, omnia, que etiam hoc tempore Ecclesia retinet de Exor- cismis.

Nam in primis accepisse Ecclesiam potes- tam a Deo coercendi Demones per Exor- cismos, testantur antiquissimi Patres, ut Justinus in dialogo cum Triphone: « Illi, inquit, per nomen Jesu Christi adjurati a nobis parent. » Idem habet Tertullianus in libro de Corona militis, in libro ad Scapu- lam, in Apolog. c. 32. et in lib. de Spectac- lis c. de Munere. Cyprianus in lib. ad Demetrianum: « O, inquit, si audire eos, et vide velles, quando a nobis adjurant, et torqueant; spiritualibus flagris, et orationis flagellis exire coguntur. » Similia habent Minutius in Octavio. Lactant. lib. II, c. 46, ubi etiam dicit, interrogatus nomen ab Exorcistis, Demones respondere, quo nomine appellentur. Cujus etiam rei meminit Beda in c. VIII Luce. Vide etiam eundem Laetantium lib. IV, cap. 27. et lib. V, cap. 22. Augustinus lib. X civit. cap. 22. De- nique (ut omittam infinitos alios) etiam Pruden- tius ita cecinit in Apotheosi contra Ju- daeos:

Torquetur Apollo
Nomine percussus Chrisi, nec fulmina verbis
Ferro potest.
Intonat antistes Domini: Fuge callide serpens,
Exue te membris, et spiras solve latentes.
Has inter voces medius Cyllelius ardens
Ejulat, et notos suspirat Juppiter ignes.

Deinde esse in Ecclesia non solum donum Sanctorum quorundam, sed etiam ordinarium officium exorcizandi, et coercendi De- mones, testantur Concilia antiqua, Antioche- num can. 10. et Carthaginense IV, can. 7. et Laodicenum can. 29. et Patres vetustissimi, ut Cyprian. lib. IV, epist. 7. et Cornel. in epist. ad Fabium Antiochenum apud Eu- sebium lib. VI hist. c. 33.
Tertio, Exorcismos non fuisse quaslibet preces pro arbitrio Exorciste, sed certas, et prescriptas ab Ecclesia, que proprie dicuntur Exorcismi, patet ex Concilio Carthaginensi IV, can. 7. et ex Joan. Microloge lib. de observationibus Ecclesiasticis c. 7, ubi etiam monet Exorcismos non concludi :

« Per Christum Dominum nostrum, » ut alias preces, sed : « Per eum, qui venturus est judicare saeculum per ignem, » quia Demones maxime diem ultimi iudicii timent.

Quarto, ante Baptismum præmitti Exorcismos, testatur Dionysius loco notato, et Nazianzenus orat, in sanctum lavaeorum : « Ne despicias, inquit, Exorcismi curationem; est enim et ipsa nativa sinceritatis etc. » Cyrus Catechesi 1 : « Suscipe celestem thesanum, et in Exorcismis studiose versare. » Idem repetit pluribus in prefatione Catechesearum. Vide etiam Cyprianum lib. IV, epist. 7. Ambros. lib. I de Sacramentis c. 5. Optatum lib. IV contra Parmenianum. August. lib. de fide, et operibus c. 6, lib. II de nuptiis, et concupiscentia c. 18, ubi dicit, in toto Ecclesia esse hanc ipsam consuetudinem. Coelestium I, ep. 1, c. 12. Denique Leonem I, epist. 4, c. 7, ubi dicit, secundum Apostolicam regulam Catechumenos Exorcismis scrutandos esse.

Septima ceremonia est exsuffratio, que quidem annectit Exorcismis. Nam et verbis Exorcismorum pelluntur Daemones, et ceremonia exsufflationis significatur eorum expulso, et simili significatur afflato boni Spiritus, quem recipiunt homines, cum reedit Spiritus malus.

Augustinus lib. VI contra Julianum c. 2 : « Ecclesia, inquit, filios fidelium nec exorcizaret, nec exsuffaret, si non eos de potestes tenebrarum, et a principe mortis erueret. » Et infra : « Id tu commemorare timuisti, tamquam ipse ab ore tuo exsufflandus essem, si huic exsufflatione, quo principes mundi a parvulis ejicatur foras contradicere voluisses. » Similia repetit lib. II de peccato originali, c. 40. et lib. II de nuptiis, et concupiscentia c. 17 et 18. et lib. V Hypognostici prope finem.

Ambrosius lib. de his, qui initiant. myster. c. 4 : « Odorem, inquit, vita eternae vobis inhalatum carpite. » Neque haec ceremonia rideri potest, nisi Dominus ipse rideatur, qui Joan. XX similis ceremonia uti voluit, cum Apostolis Spiritum sanctum dedit; nam insufflavit in eos. Ejusdem ceremonia meminit concilium secundum generale canon. 7.

Octava ceremonia est, gustus salis. Datur enim Catechumenis gustandum sal, ut apparet ex Origene, hom. 6. super Ezech. et Concilio III Carthaginensi, can. 5. Et forte

ad hunc salem allusit Augustinus, cum de se puer ait lib. I Confess. c. 41 : « Signabat jam signo crucis ejus, et condiebat ejus sale. » Dabatur etiam panis benedictus loco Eucharistiae, ut Augustinus testatur lib. II de peccat. meritis, et remiss. c. 26. Quamquam, et ipsum salem datum eis loco Eucharistiae, constat ex Concilio Carthaginensi citato.

Nona est, cum tanguntur saliva nares, et aures, et dicitur eis, Epheta, id est, adaperire. Hanc valde miratur, et consputit Calvinus, sed eam probat, et explicat Ambrosius lib. I de Sacramentis c. 4. et de his, qui initiant. myster. c. 4, ubi etiam adiunt exemplum Domini, qui Marci VII sputo tetigit lingua muti, et aures surdi, et dixit, Epheta. Ergo petenti Calvino cur etiam sputo tangamus nares, et aures Catechumeni respondeamus, ut nobis dicat, cur Dominus sputo tetigit lingua, et aures muti, etsurdi, Marci VII et oculos cæci nati, Joan. IX. Certe enim sine his ceremoniis potuit dominus utrumque curare.

Decima ceremonia est, impositio manum ac benedictio Sacerdotalis. Hujus meminit Dionysius loco notato, et Clemens lib. VII constitut. c. 39, et Concilium IV Carthaginense can. 85. Item Cyprianus referens acta Concilii Carthaginensis in testimonio Vincentia Thibari, asserit manus impositiōnē cum Exorcismis precedere debere Baptismi regenerationem, Augustinus lib. II de peccat. merit. et remiss. c. 26 : « Catechumenos, inquit, secundum quendam modum sumum per signum Christi, et orationem manus impositiōnē puto sanctificari. » Atque haec quidem ceremonia frequentissima est in divinis litteris. Nam et Dominus Matth. XIX manus imponebat parvulus, et Apostoli semper fere orationi super aliquos addebat manus impositiōnē, ut patet, Actor. VIII, IX, XIII et alibi.

Undecima est unctio. Unguntur enim Catechumeni oleo benedicto ante Baptismum, in pectore, et seculpis, ungendi postea Chrismate post Baptismum. Meminit hujus unctionis Clemens lib. III recognitionum (etsi enim liber iste incertus fidei sit, quoad dogmata, tamen antiquissimum est) : « Baptizetur, inquit, unusquisque vestrum in aquis perennibus, nomine trinæ beatitudinis super se invocato, peruncut primum oleo per orationem sanctificato. » Chrysostomus hom. 6. in c. II ep. ad Col. : « Inungitur baptizan-

dus more athletarum, qui stadium jam ingressuri sunt. » Justinus quest. 107. querit cur bis inungantur Christiani, semel ante Baptismum, et iterum post Baptismum. Ambros. quoque utrinque unctionis meminit, prioris quidem lib. I de Sacramentis c. 2. posterioris autem I. II. c. 7. Cyrus utrinque etiam meminit, prioris Catecheses. 2. mystagog. posterioris Catecheses. 3. mystagog. Utrinque etiam meminit Augustinus serm. 206. de tempore.

Duodecima est, abstinentia vini, et carnium, et etiam rei uxoris, aliaque opera penitentie, non quidem ad satisfactionem, sed ut paratiores accederent ad Sacramentum Baptismi, ut patet ex Cyrillo Cateches. 4. Nazianzeno orat, in sanctum lavacrum, et Augustino lib. de fide, et operibus c. 6. et Concilio IV Carthaginensi can. 83.

CAPUT XXVI.

De ceremoniis, quæ Baptismum comitantur.

In ipso autem Baptismo haec ceremonia adhibentur. Primo imponitur nomen baptizato; ubi ridiculus sane fuit Illyricus, Cent. I, lib. II, cap. 6, col. 497. qui ex eo probat Apostolorum tempore non fuisset in usu hanc ceremoniam, quia Eunuchus Regine Canadac, Actor. VIII semper vocatur Eunuchus, tam ante Baptismum, quam post : quasi Eunuchus sit nomen proprium personæ, et non potius designat viuum corporis, quod sane Baptismo tolli non potest. Sumpia videtur haec ceremonia ex Testamento veteri. Nam in Circumcisione imponebatur nomen parvulo, ut patet Luc. I de Joannis; et Luk. II de Christo. Ejusdem apud Christianos meminit Dions. Areopagita loco citato. Veteres, qui quando baptizabantur, vel in fine vite, vel certe valde adulti, non mutant nomine in Baptismo, ut patet de Saulo, Actor. IX, et de Cornelio, Actor. X et de Ambroso, Augustino, et aliis, tamen cum baptizabantur infantes, solerat patres eorum imponere nomina Sanctorum, ut modo facimus. Id patet ex Dionysio Alexand. apud Eusebium lib. VII historie, c. 20. secundum

versionem Christophorsoni. Scribit enim is Dionysius, filius Christianorum sepe imponi conveuisse nomina Petri, Pauli, Joannis etc. Idem etiam patet ex ipsis nominibus multorum veterum, ut Petri Alexandrini, et Petri fratris Basilii, Joannis Chrysostomi, et Joannis Cassiani, et aliorum, qui nomina Hebraica habuerunt, cum ipsis Graeci essent. Imo etiam de hac re extat etiam Can. 30. inter Canonem Nicæni Concilii nuper ex Arabeo in Latinum conversos, et editos a Francisco Turriano; in quo jubentur Christiani in Baptismo nomina imponere filii suis, non Gentilium, sed Christianorum.

Secunda ceremonia est, ut habeant susceptores, a quibus de sacro fonte leventur, et postea diligenter in fide instituantur. Eos vocat Dionysius Areopagita de Ecclesiastica hierarch. c. ult. Susceptores; Tertull. in lib. de Baptismo, sponsores appellat. De iisdem vide Augustinum serm. 116. de tempore, qui est tertius de Dominica Palmarum, et lib. I, c. 34. de peccat. merit. et remiss.

Tertia est, consecratio aquæ, ejus meminit Dionysius c. de Baptismo : « Regenerationis aqua sacris invocationibus prius consecrat. » Idem habent Cyprian. lib. I, epist. ult. Ambros. lib. I de Sacram. c. 5. Basil. lib. de Spiritu sancto c. 27, ubi dicit, hanc esse Apostolicam traditionem, Denique Augustinus lib. VI in Julianum c. 8. et hom. 27. ex lib. L homiliarum, et tract. 118. in Joannem in fine.

Quarta est, trina mersio, cuius meminit Clemens can. 49 Apostolorum. Dionysius loco citato, Tertull. lib. de corona militum, et lib. contra Praxeam, Cyrus Catech. 2. Basilus de Spiritu sancto c. 27. Chrysostomus hom. 24 in Joan. Augustinus serm. 94 et 201 de tempore. Observandum est autem Arianos abuti copisse haec ceremonia (ut Gregorius scribit lib. I, epist. 41. ad Leandrum) ad suum errorem stabilendum. Nam cum trina mersio fieret a Catholicis ad significandas tres personas divinas, et triduum sepulture Christi, ut Gregorius ibidem dicit : Arianis trina mersio utebantur ad significandas tres natras trium personarum. Quare et tunc Gregorio visum est, ut in Hispania una mersio fieret; et idem paulo post confirmavit Concilium Toletanum IV, c. 5. Nunc autem pro regionum varietate, vel una, vel trina mersio adhibetur : neutrum enim est de essentia Sacramenti, ut Grego-

rius, et dictum Concilium locis citatis testantur.

Quinta est, tempus Paschale, et Pentecostes. Etsi enim quovis tempore dari possit Baptismus, si necessitas ureat: tamen veteres diligentissime servabant hanc ceremoniam, ut solum in Sabbatis Pasches et Pentecostes ordinarie baptizarent. Exstant de hac re epistola decretales Sircii I, c. 2, et Leonis I, epist. 4, et epist. 80, et Gelasii epist. I, c. 12, ubi severissime reprehendunt Episcopos quosdam, qui audebant extra casum necessitatibus Baptismum conferre in Epiphania, aut festa diebus Martyrum, et jubent, ut servetur antiqua consuetudo, ut solum in Paschate, et Pentecoste detur Baptismus. Esse item hanc antiquam, et universalem consuetudinem, patet ex Catechesibus Cyrilli, que video in Quadragesima habite sunt, quia preparabant ad Baptismum in Paschate celebrandum. Item ex Hieronymo in epist. ad Pammachium, adversus errores Joannis Hierosolymitanum, et ex illis verbis Augustini lib. de curo pro mortuis c. 42: « Venit Pascha, dedit nomen inter alios competentes. » Denique placuisse Deo hanc ceremoniam intelligi potest ex miraculo, quod narrat Paschasinus Episcopus in epistol. ad Leonem, qua habetur ante epist. 64. S. Leonis, Ubi dicit, in Sicilia suo tempore fuisse sacram fontem, in quadam per exigua Ecclesia, in quadam monte sita, qui toto anno aridus manebat, et in sola Paschatis vigilia (quo tempore datur Baptismus) aquis redundabat hora baptizandi, cum nulli canales, nulla focea, numquam aqua vicina conspiceretur. Quod autem Illyricus objectat ex actis Apostolorum, qui non servarunt hec tempora in baptizando Paulus, Cornelius, et similibus; solvit ab Ambroso in c. IV ad Ephes. ubi dicit, initio Ecclesie, ut populus Christianus facile propagaretur, concessum fuisse omnibus, ut omni tempore baptizarent: tamen paulo post Ecclesiis constitutis, ordinem statutum fuisse, ut solum quidam, id est, presbyteri, et certis diebus baptizarent.

Concessum est omnibus ut omni tempore baptizarent: tamen paulo post Ecclesiis constitutis, ordinem statutum fuisse, ut solum quidam, id est, presbyteri, et certis diebus baptizarent.

(1) Psal. LXV, 12.

CAPUT XXVII.

De ceremoniis, quae sequuntur Baptismum.

Ceremoniae, quae sequuntur Baptismum, sunt aliæ quinque. Prima videtur fuisse osculum pacis, in signum, quod baptizatus est frater noster. Meminit hujus ceremonie Cyprianus lib. III, epist. 8 ad Fidum: respondet enim quibusdam, qui existimabant non esse baptizandos infantes recens natos, et in argumentum adferabant, quia oportet osculum dari baptizato; omnes autem horrent infantem recens natum osculari. Respondet autem Cyprianus, nihil esse cur horreat Christianas osculari eum, quem Deus ipse creavit.

Secunda est, unctionis Chrismatis in vertice; que quidem introducta videtur, quia non semper adest Episcopus, qui possit continuo dare post Baptismum Sacramentum Confirmationis. Ideo enim interim ungitur a presbytero baptizatus, non quidem in fronte, sed in vertice, Chismate ab Episcopo consecrato. Meminit hujus ceremonie Damasus in vita Sylvestri, Innocentius I, epist. I, c. 3. Ambros. lib. III de Sacramentis c. 1, et Hieronymus in dialogo contra Luciferianos, ubi dicit, presbyteri non licere sine Chrismate baptizare. Ubi aperte loquitur de unctione Chrismatis, que datura presbytero in vertice: nam ibidem paulo ante asseruit, Sacramentum Confirmationis non dari, nisi ab Episcopo.

Tertia ceremonia est, cereus accensus, qui datur baptizato in signum fidei, et gratiae accepte, et quod sit translatus a potestate tenebrarum ad lumen, et sortem Sanctorum. Meminit hujus ceremonie Gregorius Nazianzenus in oratione in sanctum lavacrum, et Augustinus in Psalm. LXV in illud: *Transivimus per ignem et aquam* (!).

Quarta est, vestis candida, quam ferre solebant a Sabbato sancto, usque ad Dominicam in Albis. Meminit hujus Dionysius de Ecclesiast. hierarch. c. de Baptismo. Ambrosius lib. de iis, qui myst. init. c. 7. et Augustinus serm. 437 de tempore, qui est 4. in octava Paschatis.

Quinta ceremonia olim fuit, delibatio lacis, et mellis, seu vini, que tamen hoc tempore non est in uso. Meminit hujus ceremonie Tertull. lib. I contra Marcionem, et Hieronym. in Dialogo contra Luciferianos, ubi dicit, id fieri consueisse in signum novae infantiae in Christo. Unde etiam in Missa Dominica in Albis legitur propter Neophytes illud ex epistola Petri: *Quasi modo geniti infantes lac concupiscite. Sed haec non videtur* fuisse generalis, cum tantum in Occidente eam viginis scribat Hieronymus, in c. LV Isaiae, in illud: *Emitte vinum et lac*. Itaque non mirum, si pratermissa tandem fuit; sicut etiam illa, cuius meminit Ambrosius lib. III de Sacramentis cap. 1, lavandi pedes Neophyti mox a Baptismo particularis erat quarendam Ecclesiarum, et idcirco facile exolevit.